

ETELÄ-POHJANMAA – Jotakin parempaa
Kulttuuristrategia 2019–2025

ETELÄ-POHJANMAA – Jotakin parempaa
Kulttuuristrategia 2019-2025
Päivitys

Hyväksytty maakuntahallituksessa 26.8.2019

Julkaisu A:70
ISBN 978-951-766-379-3 (nide)
ISBN 978-951-766-380-9 (verkkojulkaisu)
ISSN 1237-993X

Taitto: Keino Branding
Painopaikka: ProPrint
Painosmäärä: 300 kpl

Etelä-Pohjanmaan liitto, Seinäjoki 2019

Piirroskuvat: Linda Saukko-Rauta, Tmi Redanredan

Etukannen kuvat: Ilmajoen Musiikkijuhlat, Miloff tanssiopisto John Bryan, Mirja Koivisto Tarinakuva,
Tangomarkkinat J. Pihlaja, Etelä-Pohjanmaan liitto, Ähtärin kaupunki Timo Ahopelto

1. LUKIJALLE.....	4
2. ETELÄ-POHJANMAAN KULTTUURIN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KUNTIEN ERITYISPIIRTEET	6
2.1 Kulttuurin toimintaympäristö	7
2.2 Kuntien toiveet ja erityispiirteet.....	11
3. JOTAKIN PAREMPAA – TIE VUOTEEN 2025	18
3.1 Visio	19
3.2 Kulttuurin kehittämisen kulmakivet	21
3.2.1 Yhteistyö – Hiat kääritähän yhyres!.....	22
3.2.2 Hyvinvointi – Tännekki friskaavaa tairretta!.....	23
3.2.3 Liiketoiminta - Vaikka tavallista yritetähän niin priimaa pakkaa tulemahan!.....	25
3.2.4 Kansainvälisyys – Kulttuuri tuloo ja menöö!	26
4. TOIMEENPANO, SEURANTA JA VIESTINTÄ	28
5. TAUSTA-AINEISTOA	30
5.1 Kansallisen kulttuuripolitiikan suuntaviivoja.....	31
5.2 Maakunnan ohjelmien painopistealueita	32
5.3 Megatrendejä	36
6. VALMISTELUPROSESSI	40
7. LÄHTEET.....	44

1. LUKIJALLE

Kulttuuri ja taide kuuluvat meille kaikille. Oikeus osallistua taiteisiin ja kulttuuriin, kehittää itseään ja yhteisöään niiden avulla sekä mahdollisuus ilmaista itseään vapaasti ovat YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa ja Suomen perustuslaissa turvattuja ihmisen kulttuurisia perusoikeuksia. Taide ja kulttuuri synnyttävät hyvinvointia ja mielekästä elämää. Taiteella on itseisarvo ja välinearvo. Taiteen ja kulttuurin suurin arvo lienee siinä, että ne tuottavat elämää rikastuttavia kokemuksia.

Taiteen ja kulttuurin vaikutuksista ihmisiin ja yhteiskuntaan on tehty tuhansittain tutkimuksia ja selvityksiä. Sitran selvitysten mukaan kulttuurilla ja taiteella on monenlaisia vaikutuksia: sosiaalisen hyvinvoinnin vaikutuksia, taloudellisia vaikutuksia, vaikutuksia terveyteen, oppimiseen, ympäristöön ja kulttuuriseen kestävyys. Taiteen ja kulttuurin merkittävin vaikutus syntyy henkilökohtaisen kokemuksen, elämysten ja merkityksenannon kautta. Tärkeitä ovat myös jaetut kokemukset ja merkitykset sekä taiteen mahdollistama vuorovaikutus. Ammattimaisen toiminnan rinnalla harrastamisella ja omaehtoisella toiminnalla on suuri arvo.

Kulttuurilla on merkittävä tehtävä tulevaisuuden rakentamisessa ja kulttuurin kehittäminen on tärkeä osa maakunnan kokonaisvaltaista kehittämistyötä. Kulttuurin kehittämisen kulmakiviksi vuosille 2019-2025 on päivitettyssä kulttuuristrategiassa valittu yhteistyö, hyvinvointi, liiketoiminta ja kansainvälisyys sekä läpileikkaavana teemana kestävä kehitys. Tämän strategian tavoitteena on entistäkin parempi tulevaisuus. Haluamme, että Etelä-Pohjanmaa on vetovoimainen; asukkaita, matkailijoita ja yrityksiä innostava kulttuurimaakunta sekä entistäkin kansainvälisempi. Haluamme edelleen vahvistaa kulttuurin asemaa maakunnassa, kehittää alueen osaamista ja koulutusta kulttuurin alalla, lisätä monimuotoista kulttuuriyhteistyötä, mahdollistaa menestyksellisen luovien alojen liiketoiminnan sekä kulttuurin kansainvälistymisen.

Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategian päivitystä on tehty osallistamalla kulttuuritoimijoita prosessiin monin eri tavoin. Kuntavierailujen, työpajojen, nettikyselyjen ja lausuntojen kautta on ollut mahdollisuus vaikuttaa strategian sisältöihin. Kiitokset kunnille, Pink Eminencen Outi Raatikaiselle, kulttuurilautakunnalle, kulttuurin tehtäväalueen tiimille ja erityisesti Tuija Aholalle sekä kaikille strategiatyössä mukana olleille.

Nyt kun päivitetty kulttuuristrategia on valmis, työ ei suinkaan lopu. Nyt se vasta alkaa! Etelä-Pohjanmaan liitto haastaa kaikki maakunnan kulttuuritoimijat strategian toimeenpanoon, kulttuurin kehittämistyöhön asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ja yhteisen hyvän aikaansaamiseksi.

Ari-Matti Tuomisto

*Etelä-Pohjanmaan kulttuurilautakunnan
puheenjohtaja*

Marjatta Eväsoja

Kansainvälistymis- ja kulttuurijohtaja

2.

ETELÄ-POHJANMAAN KULTTUURIN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KUNTIEN ERITYISPIIRTEET

2.1 Kulttuurin toimintaympäristö

Etelä-Pohjanmaalla on tehty kulttuurin kehittämistyötä pitkään ja tavoitteellisesti. Ensimmäinen kulttuurin kehittämisohjelma valmistui vuonna 1999, ja erilaisia kulttuurialan kehittämishankkeita on ollut vuosien kuluessa paljon. Maakunnan keskuskaupunkina Seinäjoella ja sen kulttuuritoimijoilla on merkittävä rooli kulttuurin kehittämistyössä. Seinäjoella tehty kehittämis työ säteilee maakuntaan, toimii esimerkkinä ja innoittajana.

Etelä-Pohjanmaan kulttuurin vahvuustekijöitä löytyy lähes kaikilta kulttuurin ja taiteen aloilta. Tänä päivänä maakunta on tunnettu ennen kaikkea musiikista ja etenkin rytmimusiikista. Provinssi ja Tangomarkkinat ovat hyviä esimerkkejä kansainvälisestikin tunnetuista musiikin toimijoistamme.

Maakunnassa on paljon rytmimusiikin ja klassisen musiikin tapahtumia sekä erilaisia toimijoita. Sibelius-Akatemian Seinäjoen yksikkö tekee hienoa kehittämis-, tutkimus- ja koulutustyötä. Samoin koulutustoiminnassa vahvoja toimijoita ovat musiikkioppilaitosten lisäksi tutkimus- ja koulutuslaitos Rytmii-Instituutti ja Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton jäsenkeskus Louhimo. Ilmajoen musiikkijuhlat ovat tuottaneet maakunnassa ooppera-esityksiä jo yli 40 vuoden ajan.

Taide- ja kulttuurilaitoksista suurimpia ovat Seinäjoen kaupunginteatteri, Seinäjoen kaupunginorkesteri, Seinäjoen museot - Etelä-Pohjanmaan kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön vastuumuseo ja Nelimarkka-museo - Etelä-Pohjanmaan taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön vastuumuseo. Tapahtumista tunnetuimpia maakunnassa ovat, Ilmajoen Musiikkijuhlat, Provinssi, Seinäjoen Tangomarkkinat ja Eteläpohjalaiset Spelit Kansanmusiikkitapahtuma.

Harrastajateatteritoiminta on alueella erittäin vahvaa. Kotiseututyöllä on pitkät perinteet ja museoita maakunnassa on erittäin runsaasti. Niistä suurin osa on kotiseutuyhdistysten ylläpitämiä. Kotiseutumuseoilla on laajat ja edustavat kokoelmat.

Taiteen perusopetusta saa Etelä-Pohjanmaalla musiikissa, kuvataiteessa, käsityössä, teatterissa, tanssissa ja sirkustaiteessa. Taiteen perusopetusta järjestävät musiikkioppilaitokset, kuvataidekoulut, käsityökoulut, tanssiopistot ja kansalaisopistot sekä taideleikuntakoulu.

Tanssi:

Miloff Tanssiopisto (Seinäjäki, Kauhajoki) ★

Ilmajoki-opisto

Lapuan taidekoulu

Teuvan kansalaisopisto

Teatteri:

Järvilakeuden kansalaisopisto (Kauhava, Evijärvi, Lappajärvi)

Lapuan taidekoulu

Rytmimusiikki:

Eira Nevanpään taideliikuntakoulu

★ Tähdellä merkityissä oppilaitoksissa on tarjolla myös laaja oppimäärä, muissa yleinen oppimäärä.

Kulttuurikeskukset toimivat kulttuuritoiminnan vetureina monella paikkakunnalla, näistä esimerkkeinä Lapuan Vanha Paukku, Rytmikorjaamo ja tulossa oleva taide- ja kulttuurikeskus Kalevan Navetta Seinäjoella sekä Kulttuuritalo Orrela Teuvalla. Näissä usean kulttuuri- ja taidealan toimijat tekevät yhteistyötä synnyttäen uusia tuotteita ja tapahtumia.

Maakunta on edelleen myös vahva käsityömaakunta; käsi- ja taideteollisuuden yrityksiä on paljon, samoin alan harrastajia. Maakunnassa toimii neljä Taitokeskusta. Rakennusperintöä edustavat kaksifooninkiset talot antavat yhä oman leimansa lakeuden maisemaan. Kansainvälisestikin tunnettuja arkkitehtuurikohteita edustavat Seinäjoen ja Alajärven Aalto-keskukset sekä Seinäjoen Apila-kirjasto.

Kuvataiteilijoiden teoksia esittelevät alueen taidemuseot, taidehallit, galleriat, ateljeet ja muut näyttelytilat. Kansainväliset taiteilijaresidenssit toimivat Alajärvellä ja Lapualla. Pohjanmaan Valokuvakeskus toimii Lapualla. Eteläpohjalaiset ihmiset, miljööt ja maisemat ovat päässeet esille suomalaisissa elokuvissa ja erilaisia kuvausryhmiä työskentelee maakunnassa säännöllisesti. Hullunrohkeat Duudsonit ovat nousseet myös kansainväliseen maineeseen elokuva-, video- ja tv-sarjatuotannoillaan.

Etelä-Pohjanmaalla järjestetään monipuolisesti taiteen ja kulttuurin opetusta. Opetusta järjestävät kansalais- ja musiikkiopistot, kansanopistot, ammattioppilaitokset, korkeakoulut sekä yksityiset toimijat. Kulttuurin ja taiteen ammatillista koulutusta tarjoavat Sibelius-Akatemian Seinäjoen yksikkö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu ja Koulutuskeskus Sedu.

Etelä-Pohjanmaa kuuluu Taiteen edistämiskeskuksen Vaasan toimipisteen piiriin ja Pohjanmaan tanssin aluekeskukseen yhdessä Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakuntien kanssa.

Jokaisessa Etelä-Pohjanmaan kunnassa on yleinen kirjasto. Kirjasto on julkinen tila ja kohtaamispaikka, joka tarjoaa kaikille tasavertaisesti pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin. Palvelujen ytimessä ovat monipuolisten lukutaitojen edistäminen, tietopalvelu sekä uudistuvan fyysisen ja digitaalisen aineistokokoelman ylläpitäminen. Kirjastot tuottavat myös erilaisia tapahtumia sekä näyttelyitä.

Seinäjoen kaupunginkirjasto muodostaa 21 kunnan kanssa Eepos-kirjastokimpan. Yleisten kirjastojen alueellista kehittämis-tehtävää hoitaa maakunnassa Vaasan kaupunginkirjasto. Toimialueena ovat Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan kunnat. Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut lasten ja nuorten lukemista ja lukutaitoa edistävien kirjastopalvelujen valtakunnallisen erityistehtävän Seinäjoen kaupunginkirjastolle 1.1.2020 alkaen.

2.2 Kuntien toiveet ja erityispiirteet

Kulttuuristrategian päivittämistyön pohjaksi Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuuritiimi vieraili kaikissa maakunnan kunnissa. Vierailujen aikana keskusteltiin kulttuuristrategian sisällöistä ja toteuttamisesta sekä kuntien erityispiirteistä ja toiveista strategian sisältöön. Näitä kuntien erityispiirteitä ja toiveita halutaan kulttuuristrategian päivityksessä erityisesti tuoda esille. Mukana on myös Isonkyrön kunta, sillä Isonkyrön on tarkoitus siirtyä Etelä-Pohjanmaan maakuntaan vuoden 2021 alusta.

Aivan erityisesti Etelä-Pohjanmaan kunnat haluavat kehittää yhteistyötä: monialaista hallintorajat ylittävää yhteistyötä yhdistysten, seurakuntien, matkailun ja elinkeinotoimen kanssa. Yhteistyötä halutaan kehittää myös kuntien sekä alueellisten vastuumuseoiden kesken. Tarvitaan myös yhteisiä keskustelufoorumeita ja yhteistä vaikuttajaviestintää. Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuuriverkostojen (kuntien kulttuurivastaavat, kuvataideverkosto, taiteen perusopetuksen verkosto) kehittäminen nähdään tärkeäksi.

Hyvinvointi on tärkeä kehittämisalue. Kulttuuri halutaan lähelle kuntalaisia ja matalankynnyksen osallistumismahdollisuudet keskiöön. Kulttuuripalvelut tulisi mahdollistaa kuntalaisille elämäntilanteesta huolimatta. Kiertäviä näyttelyjä, konsertteja ja esityksiä toivotaan erityisesti pieniin kuntiin, kyliin ja reuna-alueille. Kulttuurin saavutettavuuteen ja saatavuuteen halutaan huomiota.

Luovaa taloutta toivotaan kehitettävän ja erityisesti kulttuurimatkailua sekä luovan alan yrittäjien yhteistyötä. Kulttuuriympäristöasiat koetaan tärkeiksi ja rakennusperinteen hyödyntämiseen haetaan uusia ideoita. Lastenkulttuurin kehittämisessä avainasioita ovat monipuolinen taiteen perusopetus, kulttuurikasvatussuunnitelmatyö ja Lastenkulttuurikeskus Louhimon toiminnan laajentaminen.

Tärkeää on myös kolmannen sektorin toiminta ja talkootyö, kirjastojen kehittäminen ja prosenttiperiaate. Prosenttiperiaatteella tarkoitetaan periaatteellista päätöstä käyttää osa rakennushankkeen määrärahasta eli 1 % taiteeseen. Prosenttitaiteen periaatteen laajentamisen tavoitteena taas on parantaa taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta ja siten edistää taiteen hyvinvointivaikutuksia. Tämä tapahtuu lisäämällä eri taiteenalojen ja kulttuuripalvelujen tarjontaa sekä käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollon hoito- ja asiakastyössä.

Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuurin tehtäväalueen vaikuttamistyö, viestintä, rahoitus- ja hankeneuvonta nähdään kunnissa myös tärkeinä.

Yleisten toiveiden lisäksi kunnilla on omia erityispiirteitä ja omia kulttuurikohteita, joita halutaan kehittää ja nostaa esille. Erityispiirteet tarjoavat mahdollisuuksia kehittää kunnissa esimerkiksi kulttuuripalveluja, luovaa taloutta, kulttuuri-matkailua, vetovoimaa ja pitovoimaa sekä taide- ja kulttuurilähtöisiä hyvinvointipalveluja.

Alajärven kulttuurin erityispiirteet painottavat kuvataiteita ja arkkitehtuuria. Nelimarkka-museo on Etelä-Pohjanmaan taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön vastuumuseo. Sen tehtävänä on toimia taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää toimialansa yhteistyötä sekä taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta. Alajärvellä on useita Alvar Aallon suunnittelema rakennuksia ja kaupunki on mukana Aalto-kaupunkien verkostossa. Villa Väinölä on kunnostettu arkkitehtuurin ja kuvanveiston näyttely- ja residenssikohteeksi. Kansainvälinen residenssitoiminta on aktiivista ja kehitettävää toimintaa tulevaisuudessakin.

Alavudella kuvataide nousee myös vahvuudeksi. Taidekeskus Harri ja sen näyttelytoiminta on kulttuurin kehittämisen keskiössä. Myös musiikki on vahvuus. Toivo Kuula -laulukilpailu on kansallisesti tunnettu ja kansanmusiikin ja -tanssin toiminta aktiivista.

Evijärven vahvuutena on kulttuuriperintö. Kohteita on useita: Väinöntalo – Järviseudun museo, Limutippu-limonaaditehdasmuseo ja aineetonta kulttuuriperintöä vaaliva Uittomieskämpän perinnealue, missä voi harjoittaa uittomiestaitoja. Luonto tarjoaa myös koettavaa. Valmosannevan lintutorni, Tervareitin kanoottireitit ja tähti-torni yhdistävät luontoa ja kulttuuria.

Ilmajoen erityispiirteet löytyvät musiikista ja kulttuuriperinnöstä. Ilmajoen musiikkijuhlat on jo 40 vuoden ajan esitelty perinteeseen pohjaavaa sekä uutta musiikkia ja oopperaa. Kuorolaulu on erityisosaamista. Historia on pitäjässä vahvasti läsnä. Yli-Lauroselan talomuseo, Ilmajoen museo, Puhelinmuseo ja Koskenkorva museo toimivat aktiivisesti. Pohjalaisuuden ydintä ovat Jaakko Ilkka, Nuijasodan muistopaikat, Könnit ja könninkellot, Alajoen peltolakeudet.

Isojoella vahvuutena ja kehittämiskohteina ovat musiikki ja luonto. Lauhanvuoren kansallispuisto tarjoaa puitteet luonto-elämyksille ja Lauhan Pelit kulttuurielämyksille. Musiikin erityispiirteenä ovat torvisoittokunta ja harmonikansoittajat. Isojoki on mukana Lauhanvuori-Hämeen kangas Geopark -hankkeessa.

Isokyrö on täynnä historiaa. Kulttuuriperinnöstä löytyvät erityispiirteet: Leväluhdan vesikalmisto, vanha kirkko, Orisberg, Napuen taistelun muistomerkki, Sodan ja rauhan tien opastuskeskus, Tuomaanmäen pronssikautinen hautaröykkiö, 1700-luvun markkinat. Kyrö Distillery on kansainvälisestikin tunnettu luovan alan yritys ja vierailukeskus.

Karjoki on musiikkipitäjä. Erityispiirteinä Suomen vanhin kansanmusiikkitapahtuma Pyhäinpäivän soitto sekä Paul Norrbackin ja Erkki Rankaviidan musiikkiperintö. Susiluola on tunnettu historia- ja luotokohde sekä osa Lauhanvuori-Hämeenkanas Geopark -hanketta.

Kauhajoella Hämes-Havunen esittelee hienosti pohjalaista rakennustaitoa. Tunnetuimmat tapahtumat ovat Ruokamesut, Kauhajoen kulttuuriviikot Kriuhnaasu ja Metal Festival Nummirock. Kuvataiteen saralla Hella-galleria, ITE-taide ja Alpon Savanni kuuluvat paikkakunnan erityispiirteisiin. Kauhajoki on osa Lauhanvuori-Hämeenkanas Geopark -hanketta. Vahvuuksia ovat myös luontokohteet: Hyypänjokilaakson valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema sekä Lauhanvuoren ja Kauhanevan kansallispuistot. Musiikkitoiminta ja kotiseututyö on aktiivista.

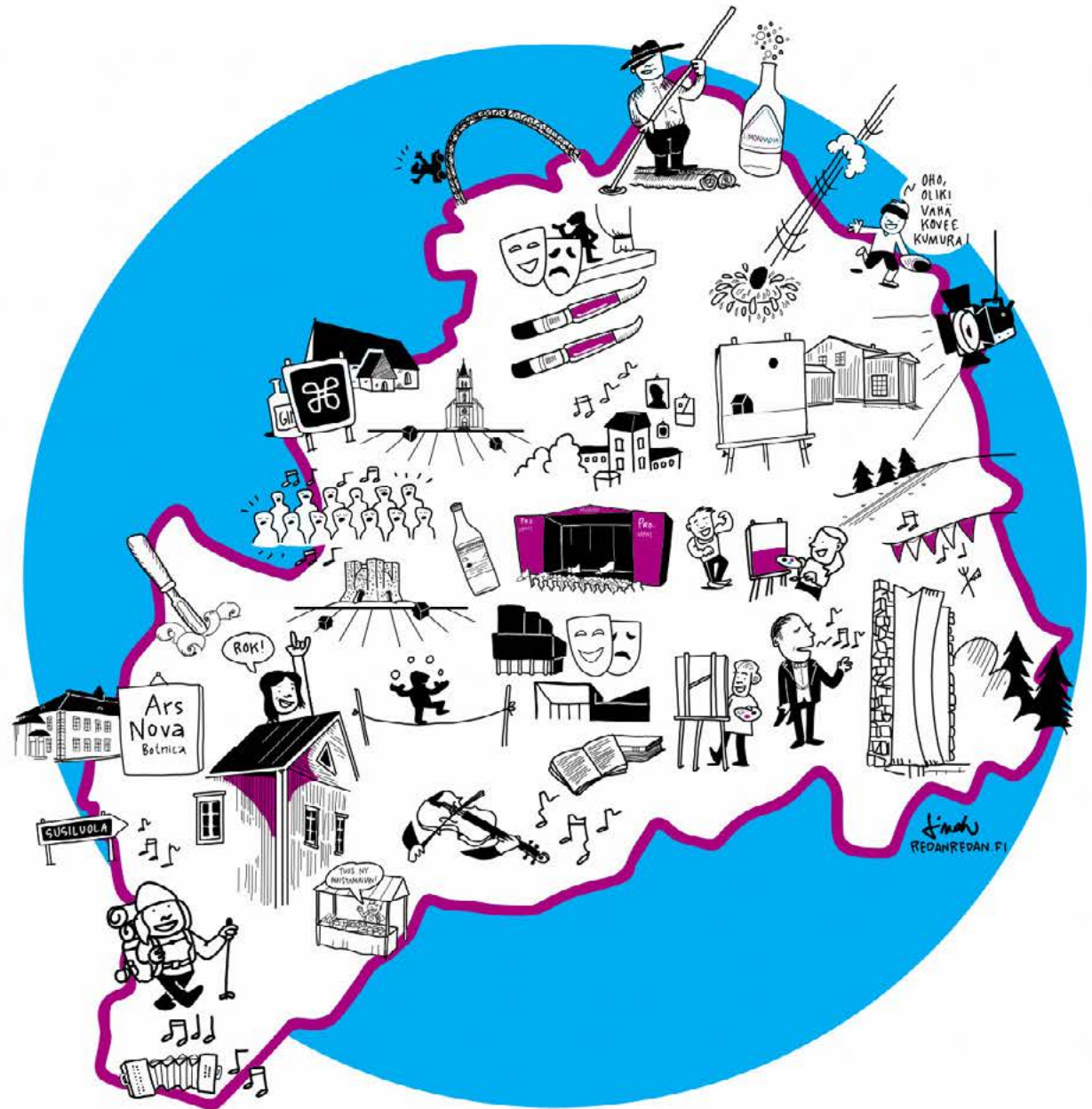
Kauhavan erityispiirteinä ovat kulttuuriperintö, musiikki, harrastajateatteritoiminta, tapahtumatyö ja kulttuurihyvinvointityö. Museotoiminnan vetureina ovat Suomen Jääkärimuseo ja Kauhavan puukko- ja tekstiilimuseo. Kauhavan kaupungin elämänlaatu- ja palvelut ovat toteuttaneet kulttuurihyvinvointityötä erityisesti kulttuuri-, museo-, kirjastopalveluiden ja musiikkiopiston avulla sekä kuntayhtymä Kaksineuvoisen ja Aijoos-hankkeen myötä. Tapahtumista tunnetuimmat ovat Härmäläiset Häjyylyt, Kauhavan puukko- ja käsityöfestivaalit Puukko-blues tapahtumineen, Korttesjärven Suvipäivät, Ylihärmän Elotryskööt ja Valehtelun SM-kisat. Kuvataidetta kehitetään Kaari-gallerian suojissa. Huvivaltio PowerParkissa järjestetään myös konsertteja ja muita tapahtumia. Kauhavalla toimii perinteikkäitä puhallinorkestereita/soittokuntia sekä useita aktiivisia harrastajateatteriryhmiä.

Kuortaneen vahvuudet ovat kulttuuriperinnössä, musiikissa ja kuvataiteessa. Heikki Klemetin perintö elää Klemetti-museossa ja aktiivisessa kuorotoiminnassa. Kuortane on Alvar Aallon syntymäpaikkakunta. Kuva-taiteilija Soile Yli-Mäyrän taidehalli on suosittu käyntikohde kesäisin ja paikkakunnalla esitellään myös taiteilija Iivari Honkolan taidetta ja elämäntyötä. Terva-viikot tuovat esille tervanpolton taitoa ja perinteitä. Kuortaneella vahvuutena on liikuntapalveluiden aktiivinen kehittäminen sekä liikunnan ja kulttuurin yhteistyö.

Kurikan erityispiirteinä esiin nousevat vahva kotiseututyö ja elävä kulttuuritoiminta. Samuli Paulaharju on arvostettu kansatieteilijä, jonka perinne elää. Museoita ja kotiseutuyhdistyksiä on useita. Jurvassa on veistoperinteellä vahvat juuret ja osaamista sekä taitoa tässä ajassa. Musiikkitapahtumia edustavat Hakupäällä ja Rytmiraide. Jalas Chamber on orkesteritoiminnan kärkitoimija. Ainutlaatuista toimintaa on Eira Nevanpään taideliikuntakoulu. Se tarjoaa sirkusakrobatiaa, taidekasvatusta, opetus- ja esiintymistoimintaa.

ETELÄ-POHJANMAA

Jotakin parempaa

Lappajärvi on Euroopan suurin kraatterijärvi. Niinpä Lappajärven erityispiirteet nousevat kraatterijärven syntyhistoriasta, jota esittelee Meteoriittikeskus. Järvisuudella ja Lappajärvellä on useiden hankkeiden avulla kehitetty alueen luonto-aktiiviteetti- sekä hyvinvointimatkailua tukevia reitistöjä, geologista luontoreittiä ja kartoitettu uusia melontareittejä Tervareitin jatkoksi. Kraatterijärven Geopark esiselvityshankkeen pohjalta tullaan hakemaan Unescon Geopark-statusta. Myös Meteoriittikeskuksen rakentamishanke on meneillään ja suunnitteilla teemaan liittyviä tapahtumia. Kesäleiritoiminta on myös vahvuus: Suomen vanhin kuvataideleiri, Crater Rock -musiikkileiri ja uutena ohjelmointileiri. Halkosaaren alue on perinteisesti ollut kulttuurin kesäkeidas. Siellä on lavatanssitoimintaa ja Halkosaaren kesäteatteri. Aluetta kehitetään edelleen.

Lapuan kulttuurin erityispiirteet keskittyvät Vanhan Paukun kulttuurikeskukseen, jossa tarjolla on kuvataidetta, kulttuuri-perintöä, esittävää taidetta, musiikkiopisto, kansalaisopisto, kirjasto ja paljon yritystoimintaa. Siellä toimivat Lapuan taidemuseo, Patruunatehtaan museo, Pyhälahden valokuvaamomuseo, Pohjanmaan valokuvakeskus ja Teatteri Lapua. Kulttuurikeskus toimii myös monien tapahtumien paikkana, niistä tunnetuin on Vanhan Paukun festivaali. Lapualla toimii myös taiteilijaresidenssi. Jokilaakson matkailupuutarha on vetovoimainen matkailukohde kesäisin.

Seinäjoella toimivat maakunnan ammatilliset kulttuurilaitokset kuten Seinäjoen kaupunginteatteri, Seinäjoen kaupunginorkesteri ja Seinäjoen museot - Etelä-Pohjanmaan kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön vastuumuseo. Seinäjoen taidehalli on ajassa elävä nykyaikatoimija, jonka ohjelmaan kuuluvat näyttelyt, julkinen taide ja monipuolinen oheisohjelma. Seinäjoella elää monia freelancer-pohjalla työskenteleviä taiteilijoita, joiden toiminta säteilee myös koko maakunnan alueelle.

Seinäjoki on erityisesti rytmimusiikin kaupunki ja tapahtumien kaupunki. Tapahtumista tunnetuimmat ovat Tangomarkkinat, Provinssi, Vauhtiajot ja Solar Sound. Kaupunkiin on syntymässä uusi taide- ja kulttuurikeskus Kalevan Navetta. Siellä toimintaansa ja yhteistyötä kehittävät Seinäjoen kaupungin kulttuuripalveluihin kuuluvat kulttuuritoimisto, Seinäjoen taidehalli ja Seinäjoen kaupungin lastenkulttuurikeskus Louhimo; Taito Etelä-Pohjanmaa ry ja Taito Shop Rustoopuori sekä Käsityö- ja muotoilukoulu Näppi; Taideyliopiston Sibelius-Akatemian Seinäjoen yksikkö; Seinäjoen kansalaisopiston puu- ja metallityön verstaat sekä ravintolayrittäjä. Seinäjoen kulttuuripalvelut ovat painottaneet toiminnassaan ansiokkaasti lastenkulttuuria (Louhimo, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelma) sekä ikään-tyneiden kulttuuritoimintaa. Lastenkulttuuritoimintaa vahvistamaan on syntynyt lasten ja perheiden oma festivaali Pikkuprovinssi.

Rytmikortijaamo toimii Seinäjoella rytmimusiikin keskuksena, jossa on alan koulutus-, bändi-, tapahtuma- ja yritystoimintaa. Museokohteita ovat Etelä-Pohjanmaan museo, Suojeluskunta ja Lotta -museo, Riihimuseo ja tulossa oleva museokeskus Tiklas. Seinäjoen Aalto-keskus on kansainvälisestikin merkittävä arkkitehtuurikohde. Aalto-keskusta ja sen palveluita

kehitetään jatkuvasti. Alvar Aallon tuotantoa, mukaan lukien Seinäjoen Aalto-keskus, valmistellaan myös Unescon maailmanperintökohteeksi. Seinäjoen pääkirjasto Apila on myös tunnustusta saanut arkkitehtuurikohteeksi, jossa kirjastotoimintaa kehitetään nykyaikaisella otteella. Seinäjoen vanhan lääninsairaalan alueelle valmistuu Seinäjoen kansalaisopiston kansalaiskampusalue Tammi-kampus. Sinne sijoittuu suuri osa Seinäjoen taiteenperusopetuksesta.

Soinissa vahvuudet ovat erityisesti luonnossa, joka tarjoaa mielenkiintoisia kohteita ja aktiviteetteja sekä kesällä että talvella. Perinteiset Kruunuhäät pitävät yllä entisaikojen perinnettä suurista hääjuhlista kulkueineen ja tanssiesityksineen. Soinissa toimii myös yhden Suomen merkittävimmän naivistitaiteilijan, Reijo Kivijärven ateljee näyttelyineen ja pihapiiri rakennuksineen. Kylätalo Puuhi on arkkitehti Anssi Lassilan suunnittelema hiljentymis- ja tapahtumapaikka. Kuninkaantuvan perinne- ja militariakokoelmat ovat jopa maakunnallisesti merkittäviä. Uutena tapahtumana on oman paikkansa ansiokkaasti ottanut Soinillinen, joka yhdistää musiikin ja gastronomian hienoksi festivaaliksi.

Teuvalla on yksi maakunnan kulttuurikeskuksista Kulttuuritalo Orrela, joka tarjoaa hienot puitteet erilaisille tapahtumille ja näyttelyille. Ars Nova Botnica kerää taiteilijoita yhteiseen suureen kesänäyttelyyn. Tove Janssonin maalaama alttaritaulu Teuvan kirkossa taas tuo matkailijoita kuntaan. Pyörätalli on pyöräilyn erikoismuseo. Elolystit on paikkakunnan tunnetuin kulttuuri-tapahtuma.

Vimpelin kunnan edustajat eivät olleet läsnä tapaamisessa Alajärvellä. Vimpelissä Pesäpallomuseo ja Suksitehdasmuseo, Lakeaharjun alue, Saarikenttä ja pesäpallo ovat tunnettuja kohteita kunnan vetovoimaisuuden kehittämiseksi.

Ähtärin erityispiirteet ovat taiteessa ja kulttuuriperinnössä. Kuvanveistäjä Eero Hiironen elämäntyön kokoaja, Pirkanpohjan taidekeskus tarjoaa ainutlaatuiset puitteet kehittää kaupungin vetovoimaisuutta monella tavoin. Samoin Hiironen veistosmonumentti Ylävedet puistoineen kaupungin keskustassa. Kulttuuriympäristötyötä Ähtärissä on tehty ansiotuneesti. Kulttuuriympäristöohjelman pohjalta on kehitetty muun muassa reittejä ja mahdollisuuksia ohjelma tarjoaa edelleen paljon. Tuomarniemen metsäopisto koulumuseoineen ja puulaji-puistoineen antaa hienot puitteet kulttuurin ja luonnon yhteisölle. Kulttuuribussi on onnistunut keino kulttuuripalveluiden saavutettavuuden parantamiseen.

Harrastajateatteritoiminta on erittäin aktiivista maakunnassa. Kaikissa kunnissa on vähintään yksi harrastajateatteri, parhaimmissa jopa 4-5 ryhmää. Toiminta painottuu kesäteattereihin, mutta myös talvikaudella on alueella aktiivista harrastajateatteritoimintaa ja -tapahtumia. Kaikissa kunnissa on myös vahvoja kulttuuri- ja kotiseutuyhdistyksiä, jotka toimivat aktiivisesti kulttuuriperintöasioiden parissa ja hoitavat museoita ja niiden kokoelmia.

Kansainvälistä yhteistyötä tehdään eri kunnissa seuraavien maiden kanssa: Japani (Alajärvi), Saksa (Kauhava), Latvia (Kauhava), Irlanti (Lapua), Puola (Teuva), Kiina (Ähtäri) ja Pohjoismaat (Kurikka).

Luovan alan yrityksiä on kaikissa kunnissa, osassa enemmän ja osassa vähemmän. Luovan alan yrityksiä on eri toimialoilla: muun muassa musiikki, mediatuotanto, tekstiilit, matot, keramiikka, puukot, korut, lasitaide, kengät, soittimet, puu, kaisla, hyvinvointipalvelut, kulttuurimatkailu.

Kuva: Katariina Vestergård

3.

JOTAKIN PAREMPAA - TIE VUOTEEN 2025

3.1 Visio

Etelä-Pohjanmaa on jo nyt vahva kulttuurimaakunta, jonka tulevaisuuden menestys kumpuaa kansainvälisyydestä ja kyvystä uudistua muun maailman mukana. Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelman visiossa 2040 esitetään maakunnan toivottava tulevaisuuden kehityskuva: Etelä-Pohjanmaa on hyvinvoivien ihmisten ja menestyvien yritysten uudistuva ja yhteistyötä rakentava kulttuurimaakunta. Etelä-Pohjanmaan kulttuuri-strategian mukaan vuonna 2025 haluamme olla:

Hyvinvoivien ihmisten innostava kulttuurimaakunta.

Etelä-Pohjanmaa on vetovoimainen, asukkaita, matkailijoita ja yrityksiä innostava kulttuurimaakunta sekä entistäkin kansainvälisempi. Tärkeintä ovat tyytyväiset asukkaat, ammattilaiset ja yritykset, jotka valitsevat maakunnan kodikseen. Kulttuuri on merkittävä vetovoimatekijä. Olemme hyvin profiloitunut, yhteistyötä tekevä ja kansainvälisesti kiinnostava kulttuurimaakunta.

Kulttuuritoimintoihin osallistuminen lisää onnellisuuden kokemuksia ja elämän mielekkyyttä sekä vaikuttaa positiivisesti terveyteen, parantaa elämänlaatua ja pidentää elinikää. Kulttuuristrategiassa esitettävien keinojen kautta vahvistamme kulttuurin ja taiteen osuutta asukkaiden hyvinvoinnissa.

Kulttuuriperintömme on monipuolista, kulttuuritoimintamme laadukasta, kaupunkikulttuurimme elävää ja kotiseutyömmme vireää. Etelä-Pohjanmaalla kaikilla asukkailla on helposti saavutettavat ja tasapuoliset mahdollisuudet kulttuurin ja taiteen kokemiseen ja harrastamiseen.

3.2 Kulttuurin kehittämisen kulmakivet

Kehittämisen kulmakivet vuosille 2019-2025 kertovat, mihin asioihin erityisesti panostamme alueen kulttuurin kehittämisessä tulevien vuosien aikana. Ne perustuvat niin nykyisiin vahvuksiimme kuin tulevaisuuden tarpeiden ennakkointiin. Kulttuurin kehittämisen kulmakivet ovat:

Kehittämisen kulmakivien lisäksi on läpileikkaavana teemana kestävä kehitys. Tavoitteenamme on, että kulttuuria ja taidetta tehdään ja tuotetaan maakunnassa huomioiden ekologisuus ja kestävän kehityksen periaatteet. Kiinnitämme huomiota kestävästä kehityksestä edistäviin materiaali- ja tuotevalintoihin sekä toimintatapoihin. Edistämme ekologisuutta ja kierrätystä kulttuurin ja taiteen eri toimissa ja tapahtumatuotannossa, päätöksenteossa ja rakentamisessa.

- **Kestävä kehitys osaksi kulttuurityön arkea**

- › Luomme kulttuuritoimijoiden kestävän kehityksen ohjelman. Se sisältää muun muassa neuvontaa ja ohjeistuksia, toiminta- ja toimenpidemalleja, check-listauksia. Ohjelmaan liittyen kehitetään laatu järjestelmä ja sertifikaatti.
- › Kehitämme kestävän kehityksen mukaisia kulttuurisia innovaatioita, kulttuurituotteita ja -palveluja ja hyödynnämme digitalisointia.
- › Kierrätämme kekseliäästi ja hyödynnämme kierrätystä tapahtumissa, taideprojekteissa ja työpajoissa.
- › Hyödynnämme ja kehitämme lähituotteita ja -palveluja, paikallista osaamista.

3.2.1 Yhteistyö – Hiat kääritähän yhyres!

Tavoitteemme:

Maakunnassa tehdään jatkuvaa yhteistyötä eri toimijoiden ja alojen välillä. Alueen yrityksiä ja elinkeinotoimintaa kehitetään kulttuurin ja luovuuden keinoin. Alueelle syntyy lukuisia uusia lisäarvoa tuottavia luovien alojen verkostoja ja kulttuuriyhteisöjä. Siilot puretaan ja monialainen yhteistyö on arkipäivää. Yhteistyöstä saadaan synergiaa.

Näin onnistumme!

- **Yhteistyötä yli rajojen**
 - › Toimimme verkostoveturina. Kehitämme olemassaolevia toimivia verkostoja ja luomme uusia, erityisesti eri toimialat ylittäviä verkostoja.
 - › Mahdollistamme ja kehitämme eri taiteenalojen sekä kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä ja lisäämme kansainvälistä yhteistyötä.
 - › Luomme uusia yhteistyön malleja ja tapoja.
- **Avointa keskustelua ja dialogia, tiedon jakamista**
 - › Luomme kulttuurin eri toimijoille yhteisiä tilaisuuksia ja keskustelufoorumeita.
 - › Jaamme tietoa hyvistä kokemuksista ja käytännöistä sekä hyödynnämme kulttuurin aluetietoa.
 - › Hyödynnämme verkostotyökaluja ja sosiaalista mediaa.
- **Yhteisesti**
 - › Kehitämme yhteisiä kiinnostavia projekteja, monikäyttöisiä tiloja, resursseja, tapahtumia, yhteistuotantoja, yhteishankintoja ja yhteistä markkinointiviestintää.
 - › Hyödynnämme osallistavan toiminnan malleja ja joukkoistamista eri muodoissa.
 - › Kehitämme yhteisiä virkoja/työkokonaisuuksia ja yhteistyötä lasten ja nuorten sekä ikäihmisten parissa työskenteleville ammattilaisille (esim. taideaineiden opettajille lisää tunteja ikäihmisten kulttuurihyvinvointiryhmistä).

3.2.2 Hyvinvointi – Tänneki friskaavaa tairetta!

Tavoittemme:

Kulttuuri ja taide luovat hyvinvointia ja parantavat elämänlaatua. Edistämme kulttuurin saavutettavuutta. Tuomme kulttuuria sinne, missä ihmiset ovat. Sisällytämme kulttuuria entistä enemmän koulutukseen. Hyödynnämme ympäristöä ja luontoa hyvinvoinnin lähteenä. Mahdollistamme kulttuurin levittämisen uusien digitaalisten kanavien avulla. Uskomme asiakaslähtöisyyteen ja yhteistoiminnalliseen kehittämiseen hyvinvointipalveluiden tilaajien, käyttäjien ja tuottajien välillä. Toimimme uusien monialaisten innovaatioiden kehittämisen moottoreina. Vaalimme ja suojelemme kulttuuriperintöä, maisemaa, rakennusperintöä ja kulttuuriympäristöjä. Kestävässä kulttuurissa hyväksytään ihmisten erilaisuus, kunnioitetaan jokaisen oikeuksia ja perustavanlaatuisia vapauksia. Vaalimme ja edistämme yhteisöllisyyttä ja mahdollistamme kulttuurin monimuotoisuuden.

Näin onnistumme!

• Kulttuuria kaikille ja kaikkialle

- › Vahvistamme kuntien mahdollisuuksia osallistua kulttuurihyvinvoinnin kehittämiseen ja palvelujen tuottamiseen kulttuuritoimien ja sote-alan yhteistyönä.
- › Kehitämme ja lisäämme hoitolaitosten, palvelutalojen, päiväkotien, koulujen, kylien ja neuvoloiden kulttuuri- ja taide-toimintaa.
- › Huomioimme eri ikä- ja kohderyhmät: lapset, vanhukset, koululaiset, työikäiset, erityisryhmät. Eri ryhmille tarjoamme omia sekä yhteisiä tapahtumia ja toimintaa.
- › Kehitämme laadukasta matalankynnyksen taide- ja kulttuuritoimintaa, jossa osallistujat voivat olla mukana kokijoina ja/tai tekijöinä.
- › Hyödynnämme digitaalisuuden mahdollisuudet.

• Palvelumuotoilua

- › Hyödynnämme erilaisia palvelumuotoilumenetelmiä kehittämistyössä.
- › Lisäämme ja kehitämme taide- ja kulttuuripalvelujen toiminnallisuutta, elämyksellisyyttä, osallisuutta, yhteisöllisyyttä.
- › Kehitämme laadukkaita sisältöjä, kulttuurituotteita ja -palveluja, taide- ja kulttuurisisältöisiä hyvinvointituotteita ja -palveluja ja tuotamme palveluita ammattimaisesti ja ammattitaidolla.
- › Kehitämme kulttuuripalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.
- › Huomioimme asiakasnäkökulman ja kysyntälähtöisyyden.
- › Teemme monialaista yhteistyötä, puramme siloja ja yhteistyön esteitä.

- **Kulttuuri- ja taidekasvatusta**
 - › Vahvistamme ja kehitämme kulttuuri- ja taidekasvatusta, selvitämme ja laajennamme lastenkulttuurikeskus Louhimon toimintaa maakunnalliseksi.
 - › Teemme aktiivista yhteistyötä ja haemme synergioita oppilaitosten ja koulutusohjelmien välille sekä kulttuuri-, taide- ja koulutoimijoiden kesken.
 - › Tuemme paikallisiin kulttuurisiin olosuhteisiin pohjautuvia kulttuurikasvatussuunnitelmia ja kehitämme kulttuurikasvatustyötä.
 - › Etelä-Pohjanmaa profiloituu taiteen perusopetuksen ja taidekasvatuksen edelläkävijäksi ja puolestapuhujaksi.

- **Uusia mahdollisuuksia ja innovaatioita**
 - › Otamme uusia hyviä käytäntöjä, toimintamalleja ja -muotoja vakituisen käyttöön (esim. kulttuuriresepti, kaikukortti) sekä tuemme erilaisia uusia kokeiluja.
 - › Synnytämme monialaisessa yhteistyössä uusia kulttuurilähtöisiä innovaatioita hyvinvoinnin lisäämiseksi (esim. kulttuuriklinikat).
 - › Kannustamme kuntia kulttuurin roolin vahvistamiseksi hyvinvointikertomuksissa.
 - › Kehitämme sote- ja kulttuuritoimijoiden moniammatillista osaamista.
 - › Synnytämme uudenlaisia työpaikkoja ja/tai yhteisiä virkoja/toimia soteorganisaatioon (esim. palkataan taiteilijoita palvelukeskuksiin, hoitolaitoksiin).
 - › Palvelukodeissa ja päiväkodeissa kulttuuri tuodaan osaksi arkea – henkilöstöä motivoidaan ja koulutetaan kulttuurin käyttöön ja tuottamiseen.
 - › Kehitämme uusia vetovoimaisia tapahtumaympäristöjä ja taidepuistoja.

- **Kulttuuriperintö kunniaan**
 - › Vaalimme ja suojelemme kulttuuriperintöä, kulttuuriympäristöjä, rakennettua ja elävää kulttuuriperintöä.
 - › Laadimme maakuntaan kulttuuriperinnön toimintasuunnitelman.
 - › Kehitämme kulttuuriperintötyötä ammatillisesti ja kansalaistoimintana.
 - › Kehitämme kulttuuriympäristökasvatusta lapsille ja nuorille.
 - › Kehitämme uusia toimintamalleja kulttuuriperinnön suojelemiseen (esim. adoptoi monumentti, kulttuurikummi).
 - › Lisäämme Elävän perinnön wikiluettelossa ja kansallisessa luettelossa olevia maakunnan kulttuuriperintökohteita.

3.2.3 Liiketoiminta - Vaikka tavallista yritetään niin priimaa pakkaa tulemahan!

Tavoitteemme:

Edistämme luovien alojen yrittäjyyttä ja kulttuurialan ammattilaisuutta. Mukana kulttuuria tekemässä ja kehittämässä tulee olla taide- ja kulttuurialan ammattilaisia, yrittäjiä sekä harrastajia – toimijat ruokkivat toisiaan jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Hyödynnämme kulttuuriosaajia monipuolisesti yritysten ja julkisen sektorin kehittämisessä.

Näin onnistumme!

• Edistämme luovien alojen yrittäjyyttä

- › Luomme maakuntaan toimintamallin, jossa luovan alan yrittäjät ja yritystoimintaa aloittelevat saavat tarpeisiinsa sopivaa jatkuvaa tukea ja ohjausta oman liiketoimintansa kehittämiseen. Lisäämme tukea erityisesti liiketoiminnan käynnistämässä (mentorointi, tukihenkilöt), liiketoimintamallin ja ansaintamallin kirkastamisessa sekä markkinoinnin, myynnin, brändäyksen ja promootion kehittämisessä.
- › Kannustamme yrittäjiä myös uudenlaisiin yrittäjyyden malleihin, kuten sivutoimiyrittäjyyteen, sarja- ja portfolioyrittäjyyteen, kimppayrittäjyyteen, kevytyrittäjyyteen, osuustoimintaan.
- › Uudistamme rahoitusmalleja palvelemaan paremmin luovan alan yrittäjien tarpeita.
- › Kannustamme omaksumaan palvelumuotoilun osaksi yritysten toimintaa.

• Koulutusta, tiloja ja yhteistyötä

- › Vahvistamme korkeakoulujen ja oppilaitosten roolia luovien alojen yrittäjyyden edistäjinä ja kouluttajina.
- › Luomme yhteistyömallin alueen korkeakoulujen, oppilaitosten ja yrityskehittäjien välille, keskiössä asiakaslähtöinen ajattelu.
- › Luomme innovatiivisia hankkeita edistämään liiketoimintaosaamista.
- › Edistämme yhteisöllisten tilojen syntymistä ja käyttöä, tilojen monikäyttöä ja edullisia sekä helposti saavutettavia tiloja.
- › Tuemme yrittäjiä liiketoiminnan kannalta tärkeiden verkostojen löytämisessä ja kehittämisessä sekä yhteistyöfoorumien luomisessa.
- › Ennakoimme ja jaamme tietoa. Tavoitteena jatkuva uudistuminen ja uusien kulttuurialan yritysten ja innovaatioiden syntyminen alueelle.

• Edistämme ammattilaisuutta

- › Edistämme ammattitaiteilijoiden toimintamahdollisuuksia.
- › Vahvistamme nykyisten valtionavustusta saavien kulttuuri- ja taidelaitosten sekä tapahtumien asemaa.

- › Mahdollistamme ammattilaisuutta tukevia toimia kuten joukkomanagerointi, managerointi, agenttitoiminta, virtuaaliset mallit, ammattituottajien tuki, tapahtuma-helpdesk.
- › Levitämme rytmimusiikkiverkoston toimintamallia muille toimialoille ja valtakunnallisesti.

3.2.4 Kansainvälisyys – Kulttuuri tuloo ja menöö!

Tavoitteemme:

Toimimme aktiivisesti erilaisissa kansainvälisissä verkostoissa ja teemme kansainvälistä yhteistyötä kulttuurin ja taiteen parissa. Markkinoimme ja tarjoamme palveluja eri kielillä. Houkuttelemme lisää matkailijoita, kansainvälisiä toimijoita ja maahanmuuttajia alueelle. Haemme kansainvälistymiseen hankerahoitusta aktiivisesti ja tuloksellisesti. Kulttuurimatkailu on tavoitteellista ja innovatiivista elinkeinotoimintaa.

Näin onnistumme!

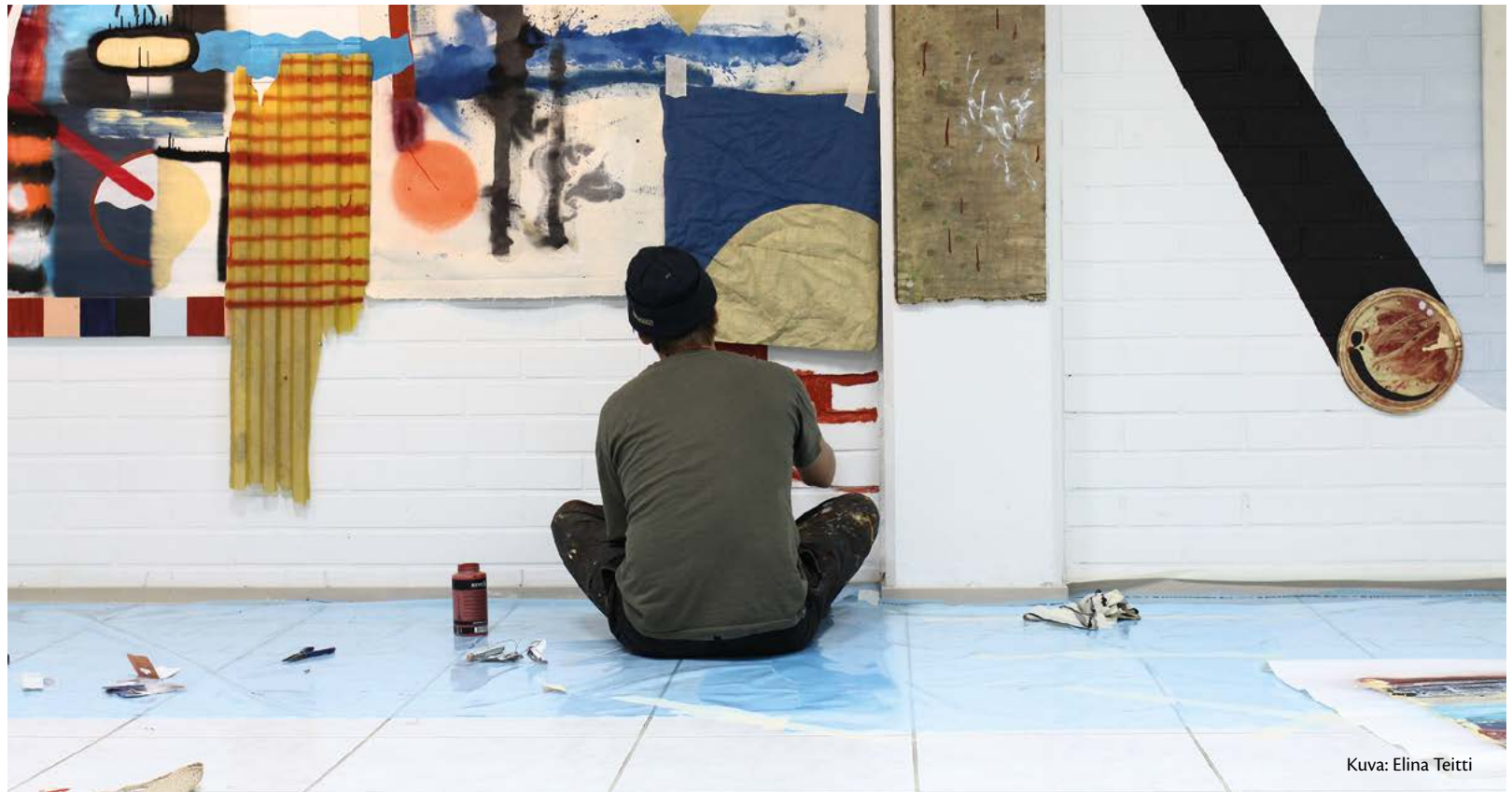
- **Kehitämme kaikin tavoin ja kaikilla tasoilla kansainvälistä yhteistyötä**

- › Vahvistamme olemassaolevia ja luomme uusia kontakteja ja verkostoja sekä uusia yhteistyömuotoja.
- › Hyödynnämme täällä asuvien maahanmuuttajien ja kansainvälisten opiskelijoiden osaamista.
- › Perustamme kulttuurin kansainvälistymisen kehittäjätiimin ja toteutamme kulttuurin kansainvälisten verkostojen selvitystyön.
- › Kehitämme ystävyyskuntatoimintaa ja kummitoimintaa.
- › Kehitämme kulttuuritoimijoiden ja elinkeinoelämän monitasoista yhteistyötä sekä liike-elämän että kulttuuri-toiminnan kansainvälistymisen edistämiseksi.

- **Kehitämme kulttuurin tuontia ja vientiä**

- › Kehitämme taiteilijaresidenssitoimintaa ja edistämme taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden liikkuvuutta.
- › Kehitämme manageri- ja agenttitoimintaa.
- › Edistämme kulttuurin kansainvälistä hanketoimintaa ja -neuvontaa. Haemme aktiivisesti rahoitusta kansainvälisille kulttuurihankkeille ja mukaan kansainvälisiin kulttuurialan hankkeisiin.
- › Vierailemme aktiivisesti maailmalla ja haemme sieltä uusia ideoita, toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä maakunnan kulttuuri- ja taide-elämän vertailukehittämiseen.
- › Kehitämme taiteen perusopetuksen toimintamallista vientituotteen.

- **Lisäämme alueen vetovoimaa kulttuurin avulla**
 - › Vahvistamme maakunnan tapahtumien ja kohteiden kansainvälisyyttä.
 - › Osallistumme erilaisiin kansainvälisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin.
 - › Nostamme rytmimusiikkiverkoston Euroopan huipulle synnyttämällä maakuntaan kansainvälisesti kiinnostavan rytmimusiikin ekosysteemin.
- **Edistämme kulttuurimatkailua**
 - › Teemme näkyväksi olemassa olevia kulttuurikohteita läpi maakunnan.
 - › Kehitämme kulttuurimatkailun tuotteistamista, tuotekehitystä, markkinointia ja myyntiä.

Kuva: Elina Teitti

4. TOIMEENPANO, SEURANTA JA VIESTINTÄ

Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategian toimeenpanemiseksi Etelä-Pohjanmaan liitto järjestää maakunnassa seutukunnittaisia tai kuntakohtaisia tilaisuuksia yhteistyössä kuntien kanssa. Näissä tilaisuuksissa vuorovaikutteisesti esitellään päivitettyä kulttuuristrategiaa ja annetaan tietoa rahoitusmahdollisuuksista, keskustellaan sekä kerätään palautetta ja ehdotuksia strategian ja toimenpideohjelmien kehittämiseksi. Tilaisuuksiin kutsutaan laajasti kulttuurin toimijoita ja kehittäjäorganisaatioiden edustajia, tilaisuudet ovat avoimia kaikille kulttuurin kehittämisestä kiinnostuneille.

Näissä tilaisuuksissa esitellään myös alustavia toimenpiteitä, joilla strategiaa lähdetään toteuttamaan. Samalla kootaan kulttuuritoimijoiden toimenpiteitä ja ajatuksia toteutukselle. Myös maakunnan kulttuuri- ja taidealan verkostot osallistetaan kulttuuristrategian toteuttamiseen.

Kulttuuristrategia julkaistaan sekä painettuna että sähköisenä versiona. Strategiasta laaditaan viestintäsuunnitelma ja sen toteutumista seurataan. Viestintäsuunnitelmaa päivitetään strategian toimeenpanon edetessä.

Viestinnässä tuodaan esille muun muassa hyviä kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä hankkeita ja projekteja, uusia toimintamalleja ja käytäntöjä; kulttuurihyvinvointityön sisältöjä, tutkimuksia ja niiden tuloksia sekä hyvinvointivaikutuksia; maakunnan luovan alan yrittäjiä ja heidän menestystarinoitaan, kulttuurin ja taiteen paikallisia tekijöitä ja osajia, verkostoja ja rahoitusmahdollisuuksia.

Kulttuuristrategian toteutumista voi seurata Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuurin uutiskirjeissä ja nettisivuilla. Sivuille kerätään tietoa ja tarinoita toteutuneista hankkeista, toimenpiteistä ja onnistumisista. Tietoa jaetaan avoimesti ja aktiivisesti sekä uusin kiinnostavin keinoin. Viestinnässä hyödynnetään entistä enemmän visuaalista viestintää, videoita sekä sosiaalista mediaa.

Kulttuuristrategia antaa pohjan eri organisaatioiden rahoitushakemuksille kulttuurin kehittämiseksi maakunnassa. Etelä-Pohjanmaan kulttuurilautakunta seuraa ja arvioi kulttuuristrategian toteutumista vuosittain. Väliarviointi toteutetaan tarpeen mukaan.

5. TAUSTA-AINEISTOA

5.1 Kansallisen kulttuuripolitiikan suuntaviivoja

Kulttuurin kehittäminen on osa maakunnan kokonaisvaltaista kehittämistyötä. Siinä tulee huomioida myös kansallisen kulttuuripolitiikan keskeiset suuntaviivat ja tavoitteet. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia auttaa meitä kehittämään omaa toimintaamme ministeriön kanssa yhteisiä isoja linjoja noudatellen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategiassa 2025 kuvataan kulttuuripolitiikan tavoitealueet ja niihin liittyvät strategiset tavoitteet vuoteen 2025. Ne ovat:

- Luova työ ja tuotanto
 - › Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset ovat parantuneet ja tuotannon ja jakelun muodot monipuolistuneet.
- Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin
 - › Osallisuus kulttuuriin on lisääntynyt ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa ovat kaventuneet.
- Kulttuurin perusta ja jatkuvuus
 - › Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen.

Tällainen on Opetus- ja kulttuuriministeriön näkymä kulttuurista ja kulttuuripolitiikasta Suomessa vuonna 2025:

Kulttuurielämä on monimuotoista ja se kehittyy kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. Luovaa työtä ja kulttuuriperintöä arvostetaan ja niitä hyödynnetään monipuolisesti. Ilmaisun vapaus toteutuu. Suomalaiset kulttuurisisällöt ovat laadukkaita, ja ne menestyvät myös kansainvälisesti. Kansalaisten kielelliset ja kulttuuriset oikeudet toteutuvat, ja kulttuuri on osa kaikkien arkea. Taide- ja taitoaineiden opetuksella on vahva asema opetussuunnitelmassa ja taiteen perusopetus tavoittaa laajasti lapsia ja nuoria. Taide- ja kulttuurialojen koulutus tukee taiteilijoiden työllistymistä. Sekä perinteiset että uudet (digitaaliset) välineet, alustat ja toimintamuodot ovat käytössä. Taiteen ja kulttuurin rahoituslähteet ovat monipuolisia. Taiteen ja kulttuurin vaikutukset säteilevät laajasti elämään, yhteiskuntaan ja talouteen. Kulttuuripolitiikka on entistä tasavertaisempi muiden politiikka-alojen kanssa. Yhteistyö on aktiivista muiden hallinnon- ja toimialojen sekä sidosryhmien kanssa.

5.2 Maakunnan ohjelmien painopistealueita

Maakunnallisessa kulttuurin kehittämistyössä on huomioitava keskeiset maakunnan kehittämiseen liittyvät asiakirjat. Kulttuuri-strategiatyö pohjaa seuraaviin maakunnan ohjelmiin:

Tuoreita eväitä Etelä-Pohjanmaalle - Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2018-2021 on maakuntavaltuuston hyväksymä maakunnan kehittämistahdon ilmaisu. Siinä olevassa Etelä-Pohjanmaan visiossa 2040 esitetään maakunnan toivottava tulevaisuuden kehityskuva: *Etelä-Pohjanmaa on hyvinvoivien ihmisten ja menestyvien yritysten uudistuva ja yhteistyötä rakentava kulttuurimaakunta.*

Maakuntaohjelmassa on neljä toimintalinjaa. Ne on tiivistetty painopisteisiin ja kärkiin, joihin kehittämistoiminta erityisesti kohdennetaan ohjelmakauden aikana.

Toimintalinjat, niiden tavoitteet ja painoalat ovat seuraavat:

- Uudistumiskykyinen elinkeinoelämä
 - › Tavoitteena on saada aikaan yritysten jatkuvuutta, uudistumista ja kasvua tukeva yritystoiminnan ekosysteemi.
 - › Painoaloina: Kestävät ruokajärjestelmät ja biotalouden uudet ratkaisut, Älykkäät ja energiatehokkaat järjestelmät sekä Uudistuva palvelu- ja elämystuotanto.
- Tulevaisuuden osaamistarpeet
 - › Tavoitteena on vetovoimainen, uutta luova ja kansainvälisesti kiinnostava osaamis- ja innovaatiojärjestelmä.
 - › Painoaloina: Korkeatasoinen tiedosta toiminnaksi -innovaatioketju sekä Innostavat urapolut.
- Hyvinvoivat ihmiset ja yhteisöt
 - › Tavoitteena on monialainen, ennakoiva, väestön hyvinvointia ja toimintakykyä edistävä toiminta.
 - › Painoaloina: Osallisuuden ja toimintakyvyn vahvistaminen, Hyvinvoinnin edistäminen uudessa maakunnassa, Järjestö- ja vapaaehtoistoiminta sekä Alueen vetovoiman ja viihtyisyyden parantaminen
- Eheä aluerakenne ja ympäristö
 - › Tavoitteena on alueiden erityispiirteitä vahvistava, monipuolisia mahdollisuuksia kestävästi hyödyntävä aluerakenne.
 - › Painoaloina: Liikenneyhteyksien ja kehityskäytävien vahvistaminen sekä logistiikan kehittäminen, Luonnonvarojen turvaaminen sekä Energiaosaamisen vahvistaminen.

Vuosille 2014-2020 suunnatussa **Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan yhteisessä ympäristöstrategiassa** on visiona *kehittyminen eurooppalaiseksi kestävän kehityksen esimerkkialueeksi ja alueelliseksi edellä kävijäksi vuoteen 2030 mennessä*. Vision tukena on viisi teemaa ja niihin liittyvät visiot, tavoitteet sekä toimenpiteet. Teemat ovat:

Teemoista erityisesti asutun ympäristön elinvoiman turvaaminen ja ympäristötietoisuuden edistäminen ja kestävä kehitys liittyvät myös kulttuurin kehittämiseen, sillä tavoitteena on muun muassa:

Älykäs ja erottuva – Etelä-Pohjanmaan älykkään erikoistumisen strategian tavoitteena on edistää elinkeinoelämän uudistumista ja vastata tulevaisuuden haasteisiin valituilla elinkeinopainoaloilla, joissa Etelä-Pohjanmaalla on eittämättömiä vahvuuksia. Näiden laajojen elinkeinopainalojen sisältä on tunnistettavissa tarkempia fokusaloja, joiden erityispiirteinä ovat kapea erikoistuminen, erityisen korkea osaaminen ja merkittävät kasvumahdollisuudet. Nämä elinkeinopainoalat ovat:

- Kestävät ruokajärjestelmät ja biotalouden uudet ratkaisut
- Älykkäät ja energiatehokkaat järjestelmät
- Uudistuva palvelu- ja elämystuotanto

Etelä-Pohjanmaan palvelu- ja elämystuotannolla on kasvumahdollisuuksia. Uudistuva elämystuotanto rakentuu maakunnan monipuolisen kulttuuritarjonnan ja omaleimaisen kulttuuriperinnön varaan, jotka ilmenevät monin tavoin kulttuurimaisemassa, rakennetussa ympäristössä ja ihmisen toiminnassa. Uudistuvan palvelu- ja elämystuotannon potentiaaliset fokusalat ovat rytmimusiikki, hyvinvointi- ja tapahtumamatkailu, tapahtumatuotanto ja verkostoitunut hyvinvointipalveluiden tuotanto.

Älykkään erikoistumisen strategia rohkaisee yrityksiä ja muita toimijoita kansainvälisyyteen ja kasvuun. Tavoitteena on rakentaa valituilla erikoistumisaloilla korkeatasoinen ekosysteemi, joka tukee erityisesti uusien yritysten syntyä, kasvua ja kansainvälistymistä. Kehitettävät palvelu- ja osaamiskokonaisuudet ovat: Start up and Grow up, Innovate, Go Global ja Get Talent!

Kansainvälisyys on yksi maakunnan kehittämistyön kuudesta arvosta: yrittäjyys, uudistumiskyky, kansainvälisyys, yhteistyö ja yhteisöllisyys ja kestävä kehitys. **Etelä-Pohjanmaan kansainvälistymisen toimintaohjelmassa** on kansainvälistymisen kehityskulut ja tavoitteet asetettu seuraavien teemojen kautta: yritys- ja elinkeinotoiminta; maahanmuutto ja kotouttaminen; tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta; koulutus sekä matkailu ja kulttuuri. Lisäksi toimintaohjelmassa on pohdittu kansalaisten mahdollisuuksia omaehtoiseen kansainväliseen toimintaan ja kansainvälistymisen edistämiseen. Kulttuurin kansainvälistymisen kehittämistavoitteet rakentuvat kansainvälisten verkostojen rakentamiseen, kansainvälisen kulttuurin hanketoiminnan edistämiseen, kulttuurin viennin ja tuonnin kehittämiseen sekä alueen veto- ja pitovoiman kehittämiseen kulttuurin avulla. Matkailun kehittämistyössä kulttuurilla on myös tärkeä rooli.

Eteläpohjalaisen järjestötoiminnan elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi on **Etelä-Pohjanmaan järjestöstrategiassa** neljä teemaa: järjestöjen elinvoimaisuus, järjestöjen johtaminen, osaamisen kehittäminen ja viestintä. Teemojen tavoitteet ovat:

Järjestötoiminnalla on tärkeä merkitys hyvinvoinnin edistäjänä. Parhaimmillaan järjestötoiminta ehkäisee syrjäytymistä, vahvistaa osallisuutta ja elävöittää paikalliskulttuuria. Järjestöt ovat huomattava harrastusmahdollisuuksien ylläpitäjä ja kehittäjä ja niillä on myös työllistäjän rooli.

Hyvinvoinnin edistäminen on yksi keskeisimpiä asioita maakunnan kehittämisen ja kehittymisen kannalta. Hyvinvointi ja siihen liittyvät palvelut sekä tuotteet ovat luonteeltaan hyvin moninaisia. Hyvinvointiin liittyvässä kehittämistyössä kulttuurijärjestöillä on tärkeä rooli. Samoin tärkeää on vahvan yhteistyön rakentaminen kuntien ja muiden järjestöjen kanssa.

5.3 Megatrendejä

Trendit vaikuttavat elämäämme ja tulevaisuuteemme. Megatrendi eli yleinen kehityssuunta tai laaja muutosten kaari tapahtuu maailmanlaajuisesti ja ilmiöllä odotetaan olevan suuria ja pitkäaikaisia vaikutuksia yhteiskunnassa. Strategiatyöpajoissa esiin nousi seuraavia megatrendejä, joilla on vaikutusta kulttuurin kehittämistyössä:

- Väestörakenteen muutos
- Digitalisaatio
- Ilmastonmuutos ja ekologisuus
- Paikallisuus
- Kaupungistuminen
- Lifestyle / elämisen esteettiset arvot / design
- Osallisuus
- Elämyksellisyys
- Monikulttuurisuus

Suomen väestörakenne muuttuu, väestö ikääntyy, syntyvyys laskee ja muuttoliike moninaistuu. Viimeisimmän väestöennusteen mukaan vuoteen 2040 asti kasvavia maakuntia Manner-Suomessa ovat vain Uusimaa, Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi. Etelä-Pohjanmaan väestö vähenee vuosina 2017-2040 -20 249 asukkaalla eli -10,6 prosentilla. Ennusteen perusteella Etelä-Pohjanmaan maakunnassa asuu yhteensä 170 661 asukasta vuonna 2040.

Määrätietoisia toimia tarvitaan ehkäisemään eriarvoisuutta sosioekonomisten ryhmien, sukupuolten ja alueiden välillä. Syrjäytymiseen pitää puuttua. Väestön hyvinvointiin vaikutetaan ylläpitämällä ja parantamalla ikääntyneiden toimintaja työkykyä. Tähän tarvitaan monia uusia ratkaisuja, jotka tukevat ihmisten hyvinvointia, asumista ja toimeliaisuutta.

Digitalisaatio on tämänhetkistä murrosta voimakkaimmin määrittelevä teknologian kehitysmuoto. Digitalisaatiossa on kyse digitaalisen teknologian käytöstä asioiden hoitamisessa. Digitalisaatio mahdollistaa uusia toimintatapoja ja uudistaa olemassa olevaa. Samoin robotisaatio mahdollistaa palvelut, jotka ovat kokonaan tai osaksi automatisoituja, sekä kokonaan automatisoidun tuotannon (esim. assistenttirobotit, itse ajavat autot, älykäs liikennöinti). Myös nopea analytiikka yleistyy.

Työn digitalisoituessa yhä useampi työpaikka syntyy luovalle alalle. Taide, elämykset, aistit ja tunteet ovat alueita, joiden kautta yhä useammat ihmiset etsivät merkityksellisyyttä. Luovuus synnyttää työtä ja hyvinvointia.

Terveys ja hyvinvointi korostuvat. Ihmisillä on käytössään yhä parempia tapoja hoitaa ja edistää omaa terveyttään. Hyvinvoinnin piiriin kuuluvat myös kokemus osallisuudesta, merkityksellisyydestä sekä omien mahdollisuuksien ymmärtämisestä.

Sosiaalinen pääoma korostuu hyvinvoinnin ja työelämän näkökulmasta. Sosiaalisen pääoman muodostavat osallistuminen ryhmien toimintaan, vapaaehtoistyö, verkostot, niistä saatu tuki, luottamus ja osallistuminen kansalaistoimintaan. Verkostoja ovat myös toisten auttaminen ja kanssakäynti ystävien ja tuttujen kanssa.

Ihmiset haluavat toimia vihreiden, kestävien arvojen mukaisesti. Vastuullinen kuluttaminen ja kuluttajien eettiset arvot ovat tulleet tärkeiksi. Ajatus ja ymmärrys yhdestä yhteisestä maapallosta voimistuvat. Kuluttajat hakevat nykyisin pelkkien elämysten sijasta yhä enemmän myös merkityksiä eli ihmiset haluavat kulutusvalinnoillaan olla mukana asiassa, jolla on heille myös merkitystä. Myös työntekijöinä ihmiset haluavat sitoutua johonkin suurempaan tarkoitukseen kuin pelkästään voitontavoitteluun. Hyvinvointi ei lisäännä enää hankkimalla materiaa vaan rajaamalla sitä: riittävä on tarpeeksi. Hyvä elämä arvona korostuu.

Yhteistuotanto, yhteiskulutus sekä vertais- ja jakamistalous yleistyvät toimintamalleina. Teknologia mahdollistaa yhä erilaisempien asioiden tuottamisen, kuluttamisen ja jakamisen helposti. Uusia toimintatapoja syntyy. Ekologisuus yhdistettynä teknologiaan synnyttää fiksumpia ja laadultaan ja kiinnostavuudeltaan kilpailukykyisiä tavaroita ja palveluja. Kiertotalouden merkitys kasvaa. Se ei ole vain kierrätystä, vaan myös uusia toimintamalleja kuten jakamista, liisaamista, korjaamista ja uudelleenkäyttöä.

Kokeilukulttuuri voimistuu: tuotteita, palveluja ja toimintatapoja kehitetään ketterästi ja kokeillen. Käytettävyys, visuaalisuus, design ja palvelumuotoilu ovat tärkeitä yritysten kilpailutekijöitä. Muotoilulla voidaan lisätä käyttäjälähtöisyyttä ja kokemuksellisuutta, sekä yhdistää monialaista osaamista. Asiakasnäkökulman merkitys kasvaa.

Paikallisuus vahvistuu ja paikallisuuden arvostaminen kasvaa. Alueiden kehittämisessä korostetaan ns. älykästä erikoistumista, mikä tarkoittaa erikoistumista omille vahvuusalueille. Kivijalkana on alueen oma erityisosaaminen ja sen kehittäminen. Esimerkiksi 3D-printtaus ja ruoka- ja viljelyteknologia voivat tulevaisuudessa luoda maaseudulle täysin uudenlaista elinvoimaa.

Kaupungistuminen, muutto maalta kaupunkeihin jatkuu globaalisti. Vuonna 2050 lähes 70 % maailman ihmisistä asuu kaupungeissa. Myös maailmankansalaisuus yleistyy. Globaalisti voimistuva trendi on myös nouseva tyttöjen ja naisten aseman paraneminen. Puhutaan naistaloudesta, jossa naisille suunnattu kulutus ja trendit yhä enemmän voimistuvat.

Ihmisen hyvinvointiin vaikuttavat kokemukset osallisuudesta, merkityksellisyydestä ja ryhmään kuulumisesta. Monet etsivät entistä aktiivisemmin mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa esimerkiksi sosiaalisen median ja digitaalisten palvelujen välityksellä. Jokainen ihminen on voimavara, jonka toiminta- ja työkyvystä sekä osallisuudesta huolehtimalla taataan yhteiskunnan kestävyys ja vakaus.

Virtuaali- ja lisätty todellisuus yleistyy. Virtuaalitodellisuudessa uppoudutaan täysin simuloituun maailmaan ja lisätyssä todellisuudessa täydennetään nähtyä todellista ympäristöä. Nämä muokkaavat kokemusta eletystä ympäristöstä ja uudenlaiset taidot mahdollistuvat. Erilainen viihde, matkustaminen ja kulttuurikokemukset voivat tulla mahdollisiksi uudella tavalla ilman siirtymistä paikasta toiseen.

Kuva: Kirsi-Maria Tuomisto

6.

VALMISTELUPROSESSI

Etelä-Pohjanmaan liiton kulttuuristrategia Etelä-Pohjanmaa - Jotakin parempaa on laadittu vuosille 2015–2020. Kulttuuri-strategia julkistettiin joulukuussa 2014 ja valmisteluprosessi kesti vuoden 2014 ajan. Strategiaa valmisteltiin yhteistyössä maakunnan sidosryhmien kanssa osallistamalla maakunnan kulttuuritoimijoita prosessiin monin eri tavoin.

Strategiajakson puolivälissä keväällä 2018 käynnistettiin kulttuuristrategian päivitystyö. Päivitystyön pohjaksi kulttuurin tehtävä-alue toteutti maakunnassa kulttuurin kuntakierroksen. Tammi-toukokuussa 2018 vierailtiin maakunnan kunnissa. Vierailun aikana keskusteltiin erityisesti kulttuuristrategian päivityksestä, sen sisällöistä ja toteutumisesta, kuntien erityispiirteistä ja toiveista strategian sisältöön.

Kulttuuristrategian päivitysprosessin aikana sidosryhmiltä kerättiin näkemyksiä, tietoa, ideoita ja mielipiteitä eri tavoin. Kulttuuristrategian päivitystyön työpajoja järjestettiin vuonna 2018 kolme: toukokuussa, lokakuussa ja marraskuussa. Työpajojen vetäjänä toimi Pink Eminence Oy:n Outi Raatikainen. Toukokuun työpajan yhteydessä kuultiin lisäksi herättelevä alustusluento Kulttuurin rooli hyvän tulevaisuuden rakentamisessa, jonka piti dosentti Arto O. Salonen.

Kesäkuussa avattiin nettiin kulttuuritoimijoille suunnattu, kaikille avoin kysely kulttuuristrategiaan ja kulttuurin kehittämistyöhön liittyen. Kysely oli avoinna 7.6.-31.8.2018. Kyselyn kautta saatu aineisto, näkemykset ja ideat on hyödynnetty kulttuuristrategian päivityksessä.

Lokakuun työpajassa kuultiin projektikoordinaattori Eliza Kraatarin herättelevä puheenvuoro Näkökulmia kulttuuripolitiikan tekemiseen ja kehittämissuunnittelija Tuija Ahola esitteli nettikyselyn tuloksia. Käsiteltävinä aiheina työpajassa olivat vaikuttavuuden tärkeimmät tavoitteet, toimenpiteet, kuntien erityispiirteet ja vaikuttavuuden kriteerit ja mittarit.

Marraskuun työpajassa työstettiin pienryhmissä kulttuurin kehittämisen visiota ja kulmakiviä. Lisäksi kunkin kulmakiven alle tuotettiin konkreettisia kehittämistoimenpiteitä. Erityisteemana nousi esiin kansainvälisyys, miten kansainvälisyyden pitäisi näkyä kulttuuristrategiassa. Kansainvälisyyden osalta pohdittiin myös Etelä-Pohjanmaan kansainvälistymisen toimintaohjelman päivitykseen liittyen tärkeimpiä kulttuurin kehittämistavoitteita ja muokattiin toimintaohjelman tekstiluonnosta kulttuurin osalta. Kaikkiin työpajoihin kutsuttiin laajasti maakunnan kulttuuritoimijoita.

Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategian päivityksen valmisteluprosessi 2018-2019

2018

TAMMI-TOUKOKUU

Kulttuurin kuntakerros

TOUKOKUU

28.5.2018 I työpaja

Ideoitiin kulttuurin tulevaisuutta ja kehittämistä eri näkökulmista, tarkasteltiin nykyistä visiota, painopisteitä ja toimenpiteitä.

KESÄ-ELOKUU

7.6.-31.8.2018 internet -kysely kulttuuri-toimijoille

Kerättiin näkemyksiä kulttuuritoiminnasta, kehittämisen kohteista, onnistumisista, esteistä, kehitysideoista, kuntien erityispiirteistä jne.

LOKAKUU

3.10.2018 II työpaja

Jatkettiin strategiatyöskentelyä ensimmäisen työpajan ja internetkyselyn näkökulmien pohjalta.

MARRASKUU

13.11.2018 III työpaja

Strategian linjausten hiomista.

2019

TAMMIKUU

Aloitettiin kulttuuristrategian kirjoitustyö.

MAALISKUU

27.3.2019 kulttuurilautakunta
Strategialuonnoksen esittely ja evästyskeskustelu.

TOUKOKUU

13.5.2019 maakuntahallitus
Strategialuonnoksen esittely ja evästyskeskustelu.

15.5.2019 kulttuurilautakunta
Strategialuonnoksen II esittely ja evästyskeskustelu.

TOUKOKUU-KESÄKUU

Kuntien lausunnot 2.8.2019 mennessä

**Strategialuonnos kommentoitavana verkkosivustolla
2.8.2019 saakka**

MYR – Maakunnan yhteistyöryhmä
Strategialuonnoksen esittely ja kommentointi.

ELOKUU

21.8.2019 kulttuurilautakunta
Kulttuuristrategian hyväksyminen.

26.8.2019 maakuntahallitus
Kulttuuristrategian hyväksyminen.

SYKSY 2019

Lokakuu 2019 seminaari

Strategian julkistaminen.

Strategia jakoon julkaisuna ja verkkosivuilla.

Strategian jalkauttaminen: infotilaisuudet ja toteutus.

7. LÄHTEET

Kulttuuritoimijoille tehty verkkokysely.

Työpajoissa tuotettu aineisto.

Kulttuurin kuntakierroksen tuottama aineisto.

Kuntien lausunnot Kulttuuristrategian luonnoksesta ja avoin verkkokommentointi.

Etelä-Pohjanmaa - Jotakin parempaa. Kulttuuristrategia 2015-2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025.

Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät. Maakuntasuunnitelma 2040 & Maakuntaohjelma 2014-2017.

Tuoreita eväitä Etelä-Pohjanmaalle. Maakuntaohjelma 2018-2021.

Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ympäristöstrategia 2014-2020.

Älykäs ja erottuva – Etelä-Pohjanmaan älykkään erikoistumisen strategia.

Etelä-Pohjanmaan kansainvälistymisen toimintaohjelma.

Yhteistä todellisuutta rakentamassa – Etelä-Pohjanmaan järjestöstrategia.

Arto O. Salonen

<https://artosalonen.com/>

<https://stm.fi/megatrendit>

Megatrendikortit matka tulevaisuuteen, Sitra

<https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendikortit/>

MDI Väestöennuste 20140

<http://www.mdi.fi/ennuste2040/>

https://kulttuuriperintokasvatus.wp-palvelu.fi/wp-content/uploads/2015/04/Kestava_kasvatus.pdf

<https://www.ykliitto.fi/yk70v/kulttuurinen>

<https://www.ymparistoosaava.fi/sosiaali-ja-terveysala/index.php?k=22588>

Muistiinpanoja

WWW.EPLIITTO.FI

Kampusranta 9 C
PL 109
60101 Seinäjoki

